

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผา DEVELOPMENT OF ROCK CLIMBING TOURISM BUSINESS MANAGEMENT MODEL

นฤมล อินสว่าง

Narumon Insawang

บงกชกร ทองสุข

Bongkotchakon Thongsuk

กรรณภรณ์ ชูรี

Kannaporn Churee

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุโขทัย

Faculty of Liberal Arts, Thailand National Sports University Sukhothai Campus

Email: moninsawang2517@gmail.com, bongthong61@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 8 ตุลาคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 4 พฤศจิกายน 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 14 พฤศจิกายน 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผา และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสม โดยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัยที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือวิจัยที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ประกอบการธุรกิจปีนหน้าผา ผู้มาใช้บริการปีนหน้าผา ครูฝึก พนักงาน และตัวแทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผา จำนวน 18 คน ผลการวิจัยพบว่าธุรกิจส่วนใหญ่มีการวางแผนแบบไม่เป็นทางการ โครงสร้างองค์กรขนาดเล็ก ผู้นำมีลักษณะภาวะผู้นำที่ขับเคลื่อนด้วยแรงจูงใจภายในและความมุ่งมั่น (Passion-driven Leadership) แต่ยังขาดทักษะด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ รวมถึงยังไม่มีระบบการควบคุมภายในที่เป็นมาตรฐานรองรับ พบปัญหาสำคัญ 5 อันดับแรก ได้แก่ ความปลอดภัย อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก การฝึกอบรมครูฝึก การบริการลูกค้า และราคา โดยปัญหาด้านความปลอดภัยมีความสำคัญสูงสุด ดังนั้น รูปแบบการบริหารจัดการที่พัฒนาขึ้นจึงประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การบริหารจัดการที่เน้นความปลอดภัยเป็นหัวใจหลัก การสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวแบบองค์รวม การบริหารทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ การตลาดดิจิทัลและการสร้างชุมชน การบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือแบบบูรณาการ ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับสูง รูปแบบนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผาในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, ธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬา, การปีนหน้าผา

Abstract

This study aimed to examine the current status and problems in managing rock climbing tourism businesses and develop an appropriate management model. A mixed-methods approach was employed. Questionnaires were used to collect quantitative data from a sample of 400 participants, and interviews were used to collect qualitative data from 18 rock climbing operators, customers, instructors, staff, and government representatives involved in rock climbing tourism management. The findings indicate that most enterprises utilize informal planning, compact organizational frameworks, and passion-driven leadership. However, they lack systematic management skills and standardized internal control systems. The top five key issues identified were safety, equipment and facilities, instructor training, customer service, and pricing, with safety being the most important. The developed management model comprises six key components: safety-focused management, holistic tourism experience creation, strategic human resource management, digital marketing and community building, sustainable resource and environmental management, and integrated collaborative networking. The evaluation results showed a high level of suitability for the proposed model. All sectors can collaborate to effectively and sustainably apply this model to develop rock climbing tourism in Thailand.

Keywords: Management, Sports Tourism Business, Rock Climbing

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) ถือเป็นหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็วในระดับโลก โดยตลาดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาทั่วโลกมีมูลค่า 587.87 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี ค.ศ. 2022 และคาดการณ์ว่าจะเติบโตถึง 2,137.86 พันล้านดอลลาร์สหรัฐภายในปี ค.ศ. 2030 ด้วยอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 17.5 ต่อปี (Grand View Research, 2022) สร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจให้แก่ประเทศต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญ ในบริบทของประเทศไทย การท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้รับการผลักดันให้เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขันได้ระบุถึงการสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว เพื่อรักษาสถานะการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลก ซึ่งครอบคลุมถึงการท่องเที่ยวเชิงกีฬาด้วย

การปีนหน้าผา (Rock Climbing หรือ Sport Climbing) เป็นกีฬาผจญภัยที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั่วโลก โดยเฉพาะหลังจากที่ได้รับการบรรจุเป็นกีฬาโอลิมปิกครั้งแรกในกีฬาโอลิมปิกฤดูร้อน 2020 ที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งจัดขึ้นในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2021 (International Olympic Committee, 2021) ซึ่งยิ่งเพิ่มความสนใจในวงกว้าง ประเทศไทยมีแหล่งปีนหน้าผาที่มีชื่อเสียงระดับโลก โดยเฉพาะในจังหวัดกระบี่ที่มีพื้นที่ปีนหน้าผาชื่อดังอย่างหาดไร่เลย์และหาดต้นไทร ซึ่งมีเส้นทางปีนหน้าผาจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีแหล่งปีนหน้าผาที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นจำนวนมาก เช่น จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดลำปาง รวมทั้งเส้นทางปีนหน้าผาที่เปิดใหม่อีกหลายแห่ง

จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า การบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผาในประเทศไทยยังประสบปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะในมิติของกระบวนการบริหาร 4 ด้านหลัก ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารที่สำคัญตามแนวคิดของ Robbins and Coulter (2021) ในด้านการวางแผนธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผาขาดการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจน การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่สอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของพื้นที่ ในด้านการจัดองค์การ พบว่าธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผามีโครงสร้างองค์กรที่ไม่ชัดเจน ขาดการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่เหมาะสม และขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น ในด้านการนำ พบว่าผู้ประกอบการขาดภาวะผู้นำที่เข้มแข็งและทักษะในการจูงใจบุคลากร ส่วนด้านการควบคุม ยังขาดระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ที่มีประสิทธิภาพ

จากการสำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่างานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผาในประเทศไทยยังมีอยู่อย่างจำกัด โดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หรือผลกระทบทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม แต่ยังขาดการศึกษา เชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสำหรับธุรกิจประเภทนี้ โดยเฉพาะ ซึ่งถือเป็นช่องว่างทางวิชาการที่สำคัญที่ควรได้รับการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผาในประเทศไทย โดยใช้กรอบแนวคิดการบริหารจัดการ 4 ด้าน ตามแนวคิดของ Robbins and Coulter (2021) คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารจัดการ รวมทั้งพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

บทความวิจัยนี้นำเสนอผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผาในประเทศไทย การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ และรูปแบบการบริหารจัดการที่พัฒนาขึ้น ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผา หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และนักวิชาการที่สนใจศึกษาด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เพื่อการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผาให้มีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจแก่ประเทศไทยได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผา ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬา ปีนหน้าผา ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ครูฝึก และนักท่องเที่ยวกีฬาปีนหน้าผา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยใช้พื้นที่การวิจัยในจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดเชียงใหม่

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผา และแนวทางสำหรับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผา ซึ่งมีวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ใช้บริการปีนหน้าผา นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ พนักงาน และครูฝึก ทั้งหน้าผาจำลองและหน้าผาธรรมชาติในจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การคำนวณตามสูตรของ Cochran (Cochran's formula) ซึ่งกำหนดว่า $n_0 = (Z^2 p(1-p))/e^2$ โดยตั้งระดับความคลาดเคลื่อนได้ที่ร้อยละ 5 ($e = 0.05$) และใช้ค่า $p = 0.5$ เมื่อไม่มีข้อมูลอ้างอิงสัดส่วนที่ชัดเจน ซึ่งเป็นวิธีปฏิบัติทั่วไปในงานวิจัยสำรวจ (Cochran, 1953/63; กัลยา วาณิชยบัญชา, 2559) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 384 คน จึงจะสามารถประมาณค่าร้อยละ โดยมีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยเจาะจงจังหวัดละ 200 คน ใช้แบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็น

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก จากแบบสัมภาษณ์ไม่เป็นทางการ (Informal Interview) หลังจากนั้นนำผลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์สร้างรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผา แล้วนำข้อมูลมาดำเนินการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษา โดยพิจารณาให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัย เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจปีนหน้าผา ผู้มาใช้บริการปีนหน้าผา ครูฝึก พนักงาน และตัวแทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผาในจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้คัดเลือกโดยใช้ วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการธุรกิจปีนหน้าผาโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 9 คน รวมทั้งสิ้น 18 คน

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผา

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 51.25) มีช่วงอายุ 20-29 ปี (ร้อยละ 35.50) ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท (ร้อยละ 26.00) มีประสบการณ์ในการปีนหน้าผา (ร้อยละ 81.00) และมีความถี่ในการปีนหน้าผา 1-2 ครั้งต่อเดือน (ร้อยละ 39.00)

1.2 กระบวนการบริหารจัดการตามหลักการบริหารจัดการ 4 หน้าที่ของฟาโย ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding/Leading) และ การควบคุม (Controlling) (Fayol, 1949 อ้างถึงใน วราพร รัตนประสิทธิ์, 2563)

ด้านการวางแผน (Planning) ผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีการวางแผนธุรกิจแบบไม่เป็นทางการ ขาดแผนระยะยาวที่ชัดเจน การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจยังไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจตามประสบการณ์และความเชี่ยวชาญส่วนบุคคล ปัญหาสำคัญคือการขาดข้อมูลเชิงลึกของตลาด การวิเคราะห์คู่แข่งที่ไม่เป็นระบบ และการขาดการวางแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

ด้านการจัดองค์การ (Organizing) ธุรกิจส่วนใหญ่มีโครงสร้างองค์กรขนาดเล็ก มักเป็นธุรกิจครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน มีการแบ่งหน้าที่ตามความถนัดแต่ยังขาดความชัดเจนในการกำหนดตำแหน่งงานและขอบเขตอำนาจหน้าที่ ปัญหาหลักคือการขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง โดยเฉพาะผู้นำทางที่มีทักษะภาษาต่างประเทศ

ด้านการนำ (Leading) ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีภาวะผู้นำที่เกิดจากความหลงใหลในกีฬา (Passion-driven Leadership) มีความเชี่ยวชาญทางเทคนิคสูงแต่อาจขาดทักษะการบริหารธุรกิจ การสื่อสารภายในมักเป็นแบบไม่เป็นทางการ ปัญหาที่พบคือการสร้างแรงจูงใจและการรักษาบุคลากรคุณภาพในระยะยาว

ด้านการควบคุม (Controlling) การควบคุมคุณภาพมุ่งเน้นด้านความปลอดภัยเป็นหลัก มีการตรวจสอบอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ แต่ยังขาดระบบการประเมินผลที่เป็นมาตรฐาน ปัญหาสำคัญคือการขาดดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานที่ชัดเจนและการควบคุมต้นทุนที่ไม่เป็นระบบ

1.3 ปัญหาของการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีหน้าผา

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าปัญหาที่มีระดับความสำคัญสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่

ปัญหาด้านความปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย 4.87, S.D. 0.32) อยู่ในระดับมากที่สุด

ปัญหาด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก (ค่าเฉลี่ย 4.87, S.D. 0.32) อยู่ในระดับมากที่สุด

ปัญหาด้านการฝึกอบรมและความเชี่ยวชาญของครูฝึก (ค่าเฉลี่ย 4.72, S.D. 0.41) อยู่ในระดับมากที่สุด

ปัญหาด้านการบริการลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 4.68, S.D. 0.47) อยู่ในระดับมากที่สุด

ปัญหาด้านราคา (ค่าเฉลี่ย 4.52, S.D. 0.59) อยู่ในระดับมาก

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบปัญหาเพิ่มเติม ได้แก่ ความไม่ชัดเจนของข้อกำหนด การขาดการรับรู้ในตลาดอย่างกว้าง การขาดแคลนบุคลากรที่มีมาตรฐานสากล และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น

2. รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีหน้าผาที่พัฒนาขึ้น

จากการบูรณาการผลการวิจัยและแนวคิดทางทฤษฎี ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก

การบริหารจัดการที่เน้นความปลอดภัยเป็นหัวใจหลัก (Safety-Centered Management) โดยการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยที่เป็นสากล การฝึกอบรมบุคลากรด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง การตรวจสอบและบำรุงรักษาอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ และการจัดทำแผนรับมือเหตุฉุกเฉินและการซ้อมแผน

การสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวแบบองค์รวม (Holistic Tourism Experience) โดยการผสมผสานกิจกรรมปีนผากับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม การออกแบบแพ็คเกจตอบสนองความต้องการเฉพาะกลุ่ม การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และการพัฒนากิจกรรมเสริมด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

การบริหารทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Human Resource Management) โดย การคัดเลือกและพัฒนาผู้นำทางมืออาชีพที่มีทักษะหลากหลาย การสร้างระบบพี่เลี้ยงและถ่ายทอดองค์ ความรู้ การพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศและการบริการ และการสร้างแรงจูงใจและค่าตอบแทนที่ เหมาะสม

การตลาดดิจิทัลและการสร้างชุมชน (Digital Marketing and Community Building) โดย การพัฒนาเนื้อหาที่มีคุณค่าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีสร้างประสบการณ์ก่อนและหลังการ ใช้บริการ การสร้างและบริหารชุมชนนักป็นพาทั้งออนไลน์และออฟไลน์ และการใช้ข้อมูลและการ วิเคราะห์ดิจิทัลในการตัดสินใจ

การบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Sustainable Resource Management) โดยการพัฒนาแนวทางการป็นพาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูแหล่งป็นพา การลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรม และการสร้างจิตสำนึกด้านการ อนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยว

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือแบบบูรณาการ (Integrated Collaborative Network) โดย การทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐ การสร้างพันธมิตรทางธุรกิจกับผู้ประกอบการที่ เกี่ยวข้อง การแลกเปลี่ยนความรู้กับเครือข่ายในและต่างประเทศ และการมีส่วนร่วมพัฒนามาตรฐานและ นโยบาย

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารจัดการ

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาป็นพาในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังอยู่ในระยะ เริ่มต้นของการพัฒนา โดยมีลักษณะเป็นธุรกิจขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ Dobson and McLuskie (2020) ที่พบว่าผู้ประกอบการในกีฬาผจญภัยมัก ดำเนินธุรกิจในตลาดเฉพาะกลุ่ม ส่งผลให้มีการวางแผนเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นทางการน้อยกว่าธุรกิจในภาค กีฬาทั่วไป การขาดแผนธุรกิจที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นข้อจำกัดสำคัญที่สอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler and Keller (2016) ที่เน้นย้ำความสำคัญของการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (strategic planning) ใน การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน (competitive advantage) โดยเฉพาะในยุคที่การแข่งขันมีความ รุนแรงมากขึ้น ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีการวางแผนที่ชัดเจนเพื่อกำหนดทิศทางและจัดสรรทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ Ratten and Thompson (2020) ยังชี้ให้เห็นว่าผู้ประกอบการกีฬาที่ ขับเคลื่อนด้วยความหลงใหลมักประสบปัญหาด้านทักษะการบริหารจัดการทางธุรกิจ แม้จะมีความ เชี่ยวชาญทางเทคนิคสูง ซึ่งเป็นความท้าทายที่ต้องได้รับการแก้ไขเพื่อความยั่งยืนของธุรกิจ

ปัญหาด้านความปลอดภัยได้รับการประเมินว่ามีความสำคัญสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.87) ซึ่งสะท้อนให้ เห็นถึงความตระหนักของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าความปลอดภัยเป็นรากฐานสำคัญของธุรกิจการท่องเที่ยว เชิงกีฬาป็นพา เนื่องจากกิจกรรมลักษณะนี้มีความเสี่ยงสูงและต้องอาศัยมาตรการด้านความ ปลอดภัยที่เข้มงวดเพื่อป้องกันอุบัติเหตุและลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างการทำกิจกรรม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของบงกช สังคเลศ (2562) ที่ศึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายเพื่อ ความปลอดภัยในธุรกิจบริการเกี่ยวกับกิจกรรมเชิงผจญภัย โดยชี้ให้เห็นว่าธุรกิจบริการประเภทนี้ จำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายและการกำกับดูแลที่รัดกุม ทั้งในด้านการออกใบอนุญาต การ ตรวจสอบอุปกรณ์ และการกำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัยของผู้ประกอบการ เพื่อสร้างความ

เชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวและลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยฉบับนี้ที่ยืนยันว่าความปลอดภัยเป็นปัจจัยหลักที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความสำคัญสูงสุดในการพัฒนาและบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงกีฬาป็นหน้าผาอย่างยั่งยืน

โครงสร้างองค์กรขนาดเล็กมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด โดยจุดเด่นสำคัญคือความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ซึ่งเอื้อต่อการตัดสินใจและการปรับตัวขององค์กรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม การขาดความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของบุคลากรภายในองค์กรกลับเป็นข้อจำกัดที่อาจนำไปสู่ความซ้ำซ้อนของงาน การสื่อสารภายในที่ไม่เป็นระบบ และการบริหารจัดการที่ขาดทิศทางที่แน่นอน ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานของสิริพร อัมพุน (2560) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงกีฬาผจญภัย โดยพบว่า องค์กรขนาดเล็กที่ดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยมักมีข้อได้เปรียบด้านความยืดหยุ่นและการตัดสินใจที่รวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกันก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของโครงสร้างองค์กรและการแบ่งบทบาทความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการบริหารจัดการโดยรวม

ผู้นำมีลักษณะภาวะผู้นำที่ขับเคลื่อนด้วยแรงจูงใจภายในและความมุ่งมั่น (Passion-driven Leadership) ที่พบในการวิจัยเกี่ยวกับการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาป็นหน้าผา สอดคล้องกับแนวคิดของ Ratten (2020) อธิบายว่า sport entrepreneurship เป็นรูปแบบเฉพาะของการเป็นผู้ประกอบการ (special type of entrepreneurship) ที่แตกต่างจากการเป็นผู้ประกอบการทั่วไป เพราะเกิดขึ้นจากความหลงใหลในกีฬา (sport passion) และแรงจูงใจทางอัตลักษณ์มากกว่าแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ เธอยังกล่าวถึง “lifestyle sport entrepreneurs” ที่สร้างธุรกิจจากกิจกรรมกีฬาที่ตนรัก เช่น ปีนเขา ได้คลื่อนหรือกีฬาผจญภัยอื่น ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อผสมผสานงานกับวิถีชีวิตที่พึงพอใจมากกว่าการเติบโตของธุรกิจ (Dobson & McLuskie, 2020) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าผู้ประกอบการในธุรกิจป็นหน้าผามีแรงบันดาลใจจากความรักและความหลงใหลในกีฬามากกว่าเป้าหมายทางการเงิน อย่างไรก็ตาม ลักษณะดังกล่าวอาจส่งผลให้ขาดการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่เป็นทางการและทักษะการบริหารจัดการทางธุรกิจที่จำเป็น ซึ่งเป็นข้อจำกัดสำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนของธุรกิจ

2. รูปแบบการบริหารจัดการที่พัฒนาขึ้น

การบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาป็นหน้าผาควรให้ความสำคัญกับการจัดการความปลอดภัยในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ตั้งแต่การวางแผน การจัดระบบการให้บริการ ไปจนถึงการควบคุมและประเมินผล เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับมาตรฐาน ISO 21101:2014 Adventure Tourism - Safety Management Systems - Requirements ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลที่กำหนดกรอบการจัดการระบบความปลอดภัยในกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงผจญภัย โดยเน้นให้ผู้ประกอบการกำหนดนโยบายความปลอดภัย การประเมินและควบคุมความเสี่ยง การฝึกอบรมบุคลากร การสื่อสารข้อมูลด้านความปลอดภัยแก่ลูกค้า และการปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง (International Organization for Standardization, 2014) การนำแนวทางจากมาตรฐาน ISO 21101:2014 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจป็นหน้าผา จึงช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถวางระบบบริหารจัดการที่ครอบคลุมทั้งด้านบุคลากร อุปกรณ์ สภาพแวดล้อม และกระบวนการบริการ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินธุรกิจมีความปลอดภัย มีมาตรฐาน และสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

การเน้นประสบการณ์ท่องเที่ยวแบบองค์รวมสะท้อนแนวโน้มการท่องเที่ยวในยุค New Normal ที่ต้องการประสบการณ์ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับธรรมชาติและวัฒนธรรม สอดคล้องกับรายงานของ Booking.com (2022) ซึ่งสำรวจนักท่องเที่ยวมากกว่า 24,000 คนใน 32 ประเทศ พบว่า 50% ของนักท่องเที่ยวต้องการประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่แท้จริง (culture shock) และ 73% ต้องการประสบการณ์ที่ทำลายและผลักดันตนเองออกจาก comfort zone นอกจากนี้ยังพบว่า 55% ของนักท่องเที่ยวต้องการพักผ่อนแบบไม่พึ่งพาสาธารณูปโภคพื้นฐาน และ 58% สนใจเรียนรู้ทักษะการอยู่รอดในธรรมชาติ แนวโน้มนี้สะท้อนความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการกลับมาสัมผัสกับธรรมชาติและเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ที่มีความหมาย

การบริหารทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์มีความสำคัญอย่างยิ่งในธุรกิจที่เน้นการบริการและความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง สอดคล้องกับแนวคิด Resource-Based View (RBV) ของ Barney (1991) ที่เสนอว่าทรัพยากรที่มีคุณค่า (Valuable) หายาก (Rare) เลียนแบบยาก (Inimitable) และไม่สามารถทดแทนได้ (Non-substitutable) หรือที่เรียกว่า VRIN framework เป็นแหล่งที่มาของความได้เปรียบในการแข่งขันที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เฉพาะทางในการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย ซึ่ง Wright, McMahan & McWilliams (1994) ระบุว่า ทรัพยากรมนุษย์ภายในองค์กร ซึ่งได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบผ่านระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และมีศักยภาพในลักษณะที่มีค่าสำหรับองค์กร หายาก เลียนแบบได้ยาก และไม่สามารถถูกทดแทนได้ จะสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนให้กับองค์กรได้

การตลาดดิจิทัลและการสร้างชุมชนออนไลน์เป็นกลยุทธ์สำคัญในยุคปัจจุบัน การสร้างเนื้อหาที่มีคุณภาพและน่าสนใจผ่านสื่อสังคมออนไลน์ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ Li et al. (2021) เสนอกรอบแนวคิดการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การสร้างเนื้อหาที่เหมาะสม การเลือกช่องทางการสื่อสาร และการวัดผลประสิทธิภาพ นอกจากนี้ Pektaş และ Hassan (2020) พบว่าการตลาดดิจิทัล (Digital Marketing) มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อความตั้งใจซื้อของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะเนื้อหาที่สร้างโดยผู้ใช้งาน ซึ่งมีความน่าเชื่อถือสูงกว่าการโฆษณาแบบดั้งเดิม

การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนเป็นหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน การสร้างสมดุลระหว่างการเติบโตของธุรกิจกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญต่อความยั่งยืนระยะยาว Wondirad และ Ewnetu (2019) เน้นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่ช่วยให้เกิดการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม แต่ยังช่วยให้ชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจและเป็นเจ้าของการพัฒนาอย่างแท้จริง การมีส่วนร่วมของชุมชนยังช่วยให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่นเป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน Koens et al. (2019) พบว่าการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ทรัพยากร และประสบการณ์ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาที่ครอบคลุมและยั่งยืน การสร้างเครือข่ายที่แข็งแกร่งยังช่วยให้ธุรกิจสามารถรับมือกับวิกฤตและความท้าทายต่างๆ ได้ดีขึ้น รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจและชุมชนในระยะยาว

3. ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่การศึกษาที่จำกัดเฉพาะจังหวัดพิษณุโลกและเชียงใหม่ ซึ่งอาจไม่สามารถสะท้อนสภาพการณ์ของธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยในพื้นที่อื่นๆ ของประเทศไทยได้อย่างครบถ้วน แต่ละภูมิภาคมีบริบททางภูมิศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อรูปแบบการบริหารจัดการและความต้องการของนักท่องเที่ยว การศึกษาในอนาคตควรขยายพื้นที่การศึกษาให้ครอบคลุมภูมิภาคอื่นๆ เช่น ภาคเหนือตอนบน ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ได้ภาพรวมที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลที่จำกัดอาจไม่สามารถจับภาพการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลท่องเที่ยวได้ทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยมักมีความผันผวนของจำนวนนักท่องเที่ยวตามฤดูกาลและสภาพอากาศ การศึกษาในระยะเวลาที่ยาวนานขึ้นหรือการเก็บข้อมูลในหลายช่วงเวลาจะช่วยให้เห็นภาพรวมและรูปแบบการเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้จะมีข้อจำกัดดังกล่าว ผลการศึกษายังคงให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าและสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสำหรับธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การพัฒนารอบกฎหมายและข้อบังคับ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ควรร่วมมือกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการพัฒนากฎหมายและระเบียบเฉพาะสำหรับธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นหน้าผา เพื่อให้เกิดความชัดเจนและลดความซ้ำซ้อนในการขออนุญาตประกอบธุรกิจ

1.2 การพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยระดับชาติ ควรจัดทำมาตรฐานความปลอดภัยระดับชาติที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ISO 21101 และมีการรับรองผู้ประกอบการที่ปฏิบัติตามมาตรฐาน พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์ข้อมูลและให้คำปรึกษาด้านความปลอดภัย

1.3 การส่งเสริมการตลาดระดับประเทศ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยควรพัฒนาแผนการตลาดเฉพาะสำหรับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นหน้าผา โดยมุ่งเน้นการสร้างภาพลักษณ์ของไทยในฐานะจุดหมายปลายทางคุณภาพสำหรับนักปีนหน้าผาทั่วโลก

1.4 การสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรและบุคลากร กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาและศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมาตรฐานสำหรับผู้นำทางและผู้ฝึกสอนการปีนหน้าผา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการ

2.1 การให้ความสำคัญกับระบบความปลอดภัย ผู้ประกอบการควรลงทุนในระบบการจัดการความปลอดภัยที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงการจัดทำคู่มือความปลอดภัยที่ชัดเจน การฝึกอบรมบุคลากรด้านความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ การตรวจสอบและบำรุงรักษาอุปกรณ์ตามมาตรฐาน และการจัดทำและซ้อมแผนรับมือเหตุฉุกเฉิน

การพัฒนาบุคลากร ควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาทักษะบุคลากร โดยเฉพาะทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะการบริการที่เป็นเลิศ ความรู้ด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และความเชี่ยวชาญด้านเทคนิคการปีนหน้าผาขั้นสูง

การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาระบบการจองออนไลน์ที่สะดวกและปลอดภัย สร้างเนื้อหาคุณภาพบนสื่อสังคมออนไลน์ จัดการฐานข้อมูลลูกค้าเพื่อให้บริการที่เป็นส่วนตัว และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางธุรกิจ

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ควรสร้างความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้ประกอบการที่พักและร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ และสมาคมกีฬาปีนหน้าผาและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การศึกษาเปรียบเทียบระดับสากล ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผาในประเทศไทยกับประเทศที่ประสบความสำเร็จ เช่น สเปน ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา หรือนิวซีแลนด์ เพื่อนำแนวทางที่ดีมาประยุกต์ใช้

3.2 การศึกษาเชิงปริมาณในวงกว้าง ควรมีการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผาในวงกว้าง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถอ้างอิงได้ในเชิงสถิติและสามารถนำไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ระดับประเทศได้

3.3 การศึกษาและพัฒนานวัตกรรม ควรมีการศึกษาและพัฒนานวัตกรรมด้านเทคโนโลยีที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยและประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว เช่น ระบบติดตามตำแหน่ง ระบบเตือนภัยอัจฉริยะ หรือแอปพลิเคชันสำหรับผู้ให้บริการ

3.4 การศึกษาผลกระทบระยะยาว ควรมีการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผาต่อชุมชนท้องถิ่นในระยะยาว เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการที่ยั่งยืนและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

3.5 การพัฒนาโมเดลธุรกิจทางเลือก ควรมีการศึกษาและพัฒนาโมเดลธุรกิจทางเลือกที่เหมาะสมกับบริบทของไทย เช่น โมเดลสังคมวิสาหกิจ (Social Enterprise) หรือโมเดลที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community-based Tourism) เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับการพัฒนาธุรกิจที่ยั่งยืนและสร้างประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผาที่ครอบคลุม 6 องค์ประกอบหลัก โดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัยเป็นหัวใจหลัก ควบคู่ไปกับการสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่า การพัฒนาบุคลากร การตลาดดิจิทัล การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินความเหมาะสมในระดับสูงจากผู้เชี่ยวชาญ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผาในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

การนำรูปแบบนี้ไปใช้จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐในการสนับสนุนด้านนโยบายและโครงสร้างพื้นฐาน ผู้ประกอบการในการพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการให้บริการ สถาบันการศึกษาในการผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพ และชุมชนท้องถิ่นในการร่วมดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกีฬาปีนหน้าผาของไทยสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

บรรณานุกรม

- กัลยา วาณิชยปัญญา. (2016). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย (16th ed.). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บงกช สังคเลศ. (2022). มาตรการทางกฎหมายเพื่อความปลอดภัยในธุรกิจบริการเกี่ยวกับกิจกรรมเชิงผจญภัย.วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย, 17(2), 101–114.
- วรภาพร รัตนประสิทธิ์. (2020). การจัดการ: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กรยุคใหม่. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สิริพร อิมพูน. (2017). รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงกีฬาผจญภัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Barney, J. B. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99–120. <https://doi.org/10.1177/014920639101700108>
- Booking.com. (2022, November 8). Booking.com's seven predictions for the creative reimagination of travel in 2023 [Press release]. <https://news.booking.com/bookingcoms-seven-predictions-for-the-creative-reimagination-of-travel-in-2023/>
- Cochran, W. G. (1953). *Sampling techniques*. John Wiley & Sons.
- Dobson, S., & McLuskie, P. (2020). Performative entrepreneurship: Identity, behavior, and place in adventure sports enterprise. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 16(3), 879–895. <https://doi.org/10.1007/s11365-020-00661-2>
- Fayol, H. (1949). *General and industrial management* (C. Storrs, Trans.). Pitman Publishing.
- Grand View Research. (2022). *Sports Tourism Market Size & Share Analysis Report*. <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/sports-tourism-market-report>
- International Olympic Committee. (2021). Tokyo 2020 Sport Climbing - Olympic Results by Discipline. <https://www.olympics.com/en/olympic-games/tokyo-2020/results/sport-climbing>
- International Organization for Standardization. (2014). ISO 21101:2014 adventure tourism - Safety management systems - Requirements. <https://www.iso.org/standard/54857.html>
- Koens, K., Postma, A., & Papp, B. (2019). Is overtourism overused? Understanding the impact of tourism in a city context. *Sustainability*, 11(18), 4384. <https://doi.org/10.3390/su11184384>
- Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). *Marketing management* (15th ed.). Pearson Education.
- Li, F., Larimo, J., & Leonidou, L. C. (2021). Social media marketing strategy: Definition, conceptualization, taxonomy, validation, and future agenda. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 49(1), 51–70. <https://doi.org/10.1007/s11747-020->

00733-3

- Pektas, S. Y., & Hassan, A. (2020). The effect of digital content marketing on tourists' purchase intention. *Journal of Tourismology*, 6(1), 79-98.
<https://doi.org/10.26650/jot.2020.6.1.0011>
- Ratten, V. (2020). *Sport entrepreneurship: Developing and sustaining an entrepreneurial sports culture*. Springer.
- Robbins, S. P., & Coulter, M. (2021). *Management* (15th ed.). Pearson Education.
- Wondirad, A., & Ewnetu, B. (2019). Community participation in tourism development as a tool to foster sustainable land and resource use practices in a national park milieu. *Land Use Policy*, 88, 104155.
<https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2019.104155>
- Wright, P. M., & McMahan, G. C. (1992). Theoretical perspectives for strategic human resource management. *Journal of Management*, 18(2), 295–320.
<https://doi.org/10.1177/014920639201800205>
- Wright, P. M., McMahan, G. C., & McWilliams, A. (1994). Human resources and sustained competitive advantage: A resource-based perspective. *International Journal of Human Resource Management*, 5(2), 301–326.
<https://doi.org/10.1080/09585199400000020>